

Quan Madrid apartà Barcelona dels Jocs Olímpics

L'any 1965,
el règim franquista
va proposar Madrid
com a ciutat candidata
per organitzar
els Jocs Olímpics
del 1972.
Tot i que ningú
no apostava
per aquest projecte,
ni el mateix Franco,
la qüestió era privar
Barcelona,
que també volia optar
a l'event, de ser
la capital de l'esport.

Madrid, 24 de desembre del 1965. El Comitè Olímpic Espanyol (COE) celebra una sessió plenària a la capital de l'estat, però a la sala magna de reunions hi ha força cadires buides. La majoria de membres que viuen a la perifèria de la Península, com els catalans, no hi són presents perquè costa de creure que en una data tan nadalenca el màxim organisme de l'olimpisme espanyol pugui prendre cap decisió compromesa. Però a la reunió, que presideix José Antonio Elola Olaso, cap de la Delegació Nacional d'Educació Física i Esports, que engloba el COE, s'ha pres una decisió transcendent: Madrid serà la candidata espanyola per organitzar els Jocs del 1972. A Barcelona, com diu la nota oficial, se celebraran "pruebas acuáticas".

La decisió final es prendrà a Roma l'abril del 1966. Joan Antoni Samaranch, vicepresident del COE, és a Austràlia encapçalant la delegació espanyola a la final de la Copa Davis. Una trucada telefònica l'alerta que, per ordres directes de les altes instàncies del franquisme, la capital de l'estat ha substituït Barcelona en la cursa olímpica. És l'enèsima cacicada del règim vers l'esport català.

Barcelona'72, un somni impossible. El novembre del 1965, l'Ajuntament de Barcelona, presidit per l'alcalde, Josep Maria Porcioles, presenta una petició per convertir la ciutat en la seu dels Jocs Olímpics del 1972. La capital catalana viu un moment de desenvolupament

econòmic, té una llarga tradició esportiva en l'organització d'esdeveniments d'àmbit internacional i, a més, en tres ocasions ha demanat ser ciutat olímpica, sense èxit. Porcioles encarrega a persones de la seva confiança un dossier amb cara i ulls per demostrar que Barcelona mereix ser l'amfitriona del major esdeveniment esportiu mundial. Confia en Joan Antoni Samaranch, Pau Negre (futur regidor d'Esports de l'Ajuntament de Barcelona), Francesc Platón (futur delegat provincial d'Esports), Albert Assalit (regidor d'Esports) i Ferran Riba. Però no tindrà l'ajuda de l'estat. Des de Madrid, ningú no vol saber res d'una Barcelona olímpica. Des del palau del Pardo es tem que les fronteres s'obrin massa ràpid i al dictador l'horroritza la idea que un atleta soviètic pugui pujar al lloc més alt del pòdium de l'estadi de Montjuïc.

Madrid sí que té dret a somniar. En canvi, Franco, no veu amb mals ulls, tot i que hi posarà certes reserves, que es presenti la capital de l'estat com a seu olímpica. Així, des de la Delegació Nacional d'Educació Física i Esports s'encarrega al COE la confecció d'una proposta olímpica per a Madrid, que s'enllesteix en dos dies. El 29 de desembre arriba al COI. Com recorda Samaranch a les seves memòries oficials, "tot s'havia preparat d'una manera bastant precipitada".

Aquesta precipitada idea arranca d'un fet previ. L'octubre del 1965, el COI havia celebrat la seva sessió anual a Madrid. Era la primera vegada que el

El precedent del 1924

L'any 1920, una delegació catalana encapçalada pel periodista Josep Elias i Juncosa viatja a Anvers (Bèlgica), ciutat que estava organitzant els sisens Jocs Olímpics, per presentar la candidatura de Barcelona com a seu per als Jocs del 1924. Es fa en nom de la Mancomunitat de Catalunya i amb el vistiplau del consell de ministres espanyol, presidit per Eduardo Dato. El president del COI, Pierre de Coubertin, promet estudiar la proposta, però la premsa de Madrid posa el crit al cel ja que no s'entén per què el Govern català i no l'estatal ha de tirar endavant aquest projecte. *El Heraldo Deportivo* publicava: "A Anvers s'ha produït un fet vertaderament lamentable [...]. Ens referim a la petició de la pròxima Olimpíada per a la ciutat de Barcelona, que diuen que ha estat feta en nom de la nació catalana." Per ordre expressa de la delegació espanyola, l'agència Havas envia un telegrama a la premsa estatal per informar que s'havia proposat que els Jocs Olímpics del 1924 "se celebrin a Espanya". El president del COI, enfurismat, publica una nota on es diu: "El telegrama de l'agència Havas és completament fals. No hi ha cap sol·licitud presentada pel Comitè Olímpic Espanyol i, a més, nosaltres no atribuïm la celebració d'una Olimpíada a un país, sinó sempre a una ciutat determinada." Però la premsa castellana continua inflexible. Al setmanari *Madrid-Sport*, s'escriu: "És evident que el Comitè Olímpic Internacional no acceptaria una proposta d'una 'nacionalitat' no reconeguda oficialment." Els Jocs del 1924 se celebraren a París. Barcelona tampoc no va rebre suport de Madrid. **J. F.**

Pàgines d'esports de La Vanguardia dels dies en què Madrid va decidir presentar-se com a ciutat candidata als Jocs del 1924.

màxim organisme olímpic posava els peus a l'Espanya franquista. Elola Olaso volia demostrar als dirigents esportius d'arreu del món els avantatges i els progressos que havia aconseguit la dictadura, i així ho fa saber a Franco, que

rep els membres del COI al palau del Pardo. Aquests reben regals diversos i són acompanyats a l'estadi Santiago Bernabéu per convèncer-los que a la capital de l'estat l'esport també té cabuda. Amb tot, Madrid no disposava de gaire

infraestructura esportiva. Tot i així, sorprenentment, el president del COI, el nord-americà Avery Brundage, fa una promesa a Olaso: "L'any vinent a Roma decidim la ciutat seu per als Jocs del 1972. Presenti's, poden guanyar." Ja en

Espanya'92

Després de la polèmica de la setmana anterior, quan FC Barcelona i Reial Madrid no van sortir al Camp Nou amb la pancarta de suport a Madrid 2012, a Montjuïc sí es va mostrar.

La concòrdia i la bona entesa va ser la línia general que es va seguir durant els mesos que Barcelona preparava la candidatura olímpica per als Jocs del 1992. Es va acordar un pacte de col·laboració entres les administracions central, autonòmica i municipal, tot i que l'executiu espanyol, presidit per Felipe González, va mirar que el 1992 figurés com el gran any d'Espanya. Així, des de l'estat s'insistia una vegada rere l'altra a subratllar la importància dels Jocs, amb la mateixa

força que l'Exposició Universal de Sevilla, la capitalitat cultural de Madrid i els fastos per commemorar el cinquè centenari del descobriment d'Amèrica.

A tall anecdòtic, cal dir que en cap duel futbolístic entre un equip de Madrid i un de Barcelona es va desplegar cap bandera de la candidatura catalana, a diferència del que sí que es va fer el passat 27 de novembre a l'estadi Lluís Companys en el partit entre l'Espanyol i l'Atlètic de Madrid. **J. F.**

privat, els membres del COI dels països sud-americans prometen el seu vot per a Madrid.

El cap de l'esport espanyol, però, no comunica aquestes confidències a Samaranch, que continuava preparant la candidatura barcelonina. Estava convençut que Barcelona, que ja havia organitzat els Jocs del Mediterrani l'any 1955 i que tenia més instal·lacions i llicències esportives, era la ciutat ideal. I també disposava del suport de Porcioles, engrescat amb el projecte.

A Madrid, en canvi, el president del Govern, Carlos Arias Navarro, no faria cap gest institucional. No li agradava la idea, refractari com era a tot allò que pogués significar progrés i obertura.

Una candidatura esperpèntica.

Samaranch mai no va entendre aquella decisió, però va saber aprofitar el fet que Barcelona fos subseu olímpica per presentar un projecte de port esportiu al Prat del Llobregat. A Madrid, en canvi, el projecte olímpic no avançava per la ferma i evident oposició dels ministres de Franco. Camilo Alonso Vega, ministre de la Governació, fou un dels opositors més durs al projecte olímpic i, el març del 1966, només un mes abans de la nominació olímpica, es negà rotundament a obrir les fronteres de l'estat davant la "conspiració internacional" que, segons ell, s'amagava darrere el respectable Comitè Olímpic Internacional, que va arribar a definir com la "quinta

columna". De portes enfora, les raons oficials van ser que s'estava estudiant la proposta "ajustant-la a les possibilitats espanyoles, a fi d'evitar despeses supèrflues o merament sumptuàries", segons informava *La Vanguardia*.

Uns dies abans que el COI fera públic el nom de la ciutat olímpica del 72, totes les candidates ja havien arribat a Roma per confeccionar els seus estands, excepte Madrid. La delegació espanyola havia rebut, a darrera hora, l'ordre de quedar-se a casa "per motius tècnics", segons afirmava Elola Olaso. La premsa internacional, però, va publicar fotografies de l'espai que s'havia atorgat a Madrid. Només s'hi veien parets blanques i una caixa sense desembalar. Al seu interior, la maqueta que Samaranch havia preparat pel port esportiu del Prat. Precipitadament, Olaso va convèncer Franco que aquell fet podia deixar Espanya en una situació ridícula i que retirar la candidatura de Madrid anava en contra del II Plan de Desarrollo. Aconsegueix els seus propòsits, i el divendres 22 d'abril del 1966, només quatre dies abans de la designació oficial, una delegació espanyola, sense l'alcalde de Madrid, arriba a Roma. Allà, Samaranch haurà d'improvisar un stand i preparar la presentació oficial. Tot és bastant esperpèntic: les maquetes de l'anella olímpica madrilenya havien viatjat a Itàlia facturades en la maleta d'un dels delegats espanyol, i, com que no hi havia manera d'encabir-les, es va optar per serrar les potes.

El 26 d'abril del 1966 el COI celebra la 64a sessió a l'Hotel Excelsior de la capital italiana. Munic aconsegueix la victòria davant Madrid per 31 vots a 16. A les seves memòries, Samaranch reconeix que la desfeta espanyola "no va arribar a generar gaire decepció perquè tampoc no s'havien creat grans expectatives". Amb tot, a Roma, obté una recompensa personal: és nomenat membre del COI i, al cap d'uns mesos, també serà nomenat nou delegat nacional d'Educació Física i Esports, en substitució d'Elola Olaso. L'hora de Barcelona no arribaria fins al cap d'uns anys. La de Madrid ja serà una altra història.

Jordi Finestres